

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

У. ВОТ

представено на 9 декември 2014 година¹

Съединени дела C-226/13, C-245/13, C-247/13 и C-578/13

Stefan Fahrenbrock (C-226/13)
Holger Priestoph и др. (C-245/13)
Rudolf Reznicek (C-247/13)
Hans-Jürgen Kickler и др. (C-578/13)

срещу

Hellenische Republik

(Преюдициални запитвания,

отправени от Landgericht Wiesbaden и от Landgericht Kiel)

„Регламент (ЕО) № 1393/2007 — Връчване на документи — Понятие за граждански и търговски дела — Искове за изпълнение на договорни задължения и за обезщетение, предявени срещу гръцката държава от притежатели на гръцки облигации след намаляване на стойността на тези облигации без тяхното съгласие“

1. Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 1 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета².

2. Отправени в рамките на спорове между гръцката държава и г-н Fahrenbrock по дело C-226/13, господа и г-жа Priestoph по дело C-245/13, г-н Reznicek по дело C-247/13, г-н Kickler и г-н Wöhlk, както и Zahnärztekammer Schleswig-Holstein, Versorgungswerk по дело C-578/13, по повод на искове за обезщетение, както и за изпълнение на договорни задължения, запитванията дават повод на Съда да определи понятието „граждански и търговски дела“ в контекста на Регламент № 1393/2007, чийто материален обхват то определя.

3. В настоящото заключение ще поддържам, че понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1393/2007³ трябва да се тълкува в смисъл, че не обхваща иск на основание договорна отговорност, предявен от частноправен субект — притежател на емитирани от държава членка облигации, срещу тази държава поради замяната на тези облигации срещу облигации с по-ниска стойност, наложена му в резултат на

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 324, стр. 79.

3 — Докато заглавието на този регламент във френската езикова версия използва формулировката „граждански или търговски дела“, посочената разпоредба използва „граждански [и] търговски дела“ (курсивът е мой). Според мен тази разлика в свързващия съюз не изменя смисъла и обхвата на този израз.

приемането от националния законодател на закон, изменящ едностранно и с обратна сила условията, приложими за облигациите, с които се добавя клауза за колективно действие, даваща възможност на мажоритарните притежатели на облигации да наложат такава замяна на миноритарните притежатели.

4. В този смисъл ще застъпя становището, че упражняването от държава членка — емитент на облигационни заеми, на суверенното ѝ право чрез законодателна намеса, чиято цел е именно пряко да засегне системата на емитираните облигации, налагайки на миноритарните притежатели на ценни книжа задължението да се подчинят на волята на мнозинството, съответства на упражняването на власт от страна на държавата, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти.

5. От това ще направя извод, че искът, предявен от миноритарните притежатели срещу държавата членка след замяната на ценни книжа по необходимост е свързан с търсене на отговорност от държавата за действие, извършено при упражняването на публичната власт, дори и тази замяна, предназначена да намали номиналната стойност на ценните книжа, да предполага гласуване с мнозинство.

I – Правна уредба

A– Правото на Съюза

6. Съображения 2, 6 и 9 от Регламент № 1393/2007 гласят:

„(2) Правилното функциониране на вътрешния пазар изисква подобряване и ускоряване на предаването на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела за връчване от една от държавите членки в друга.

[...]

(6) Ефективността и бързината на съдебното производство по граждански дела изискват прякото и бързо изпращане на съдебни и извънсъдебни документи между местни органи, определени от държавите членки [...].

[...]

(9) Връчването на документа следва да се извърши възможно най-бързо и във всеки случай в едномесечен срок от получаването му от получаващия орган“.

7. Член 1, параграф 1 от този регламент определя неговия обхват по следния начин:

„Настоящият регламент се прилага за граждански или търговски дела, когато, за да бъде връчен един съдебен или извънсъдебен документ, той трябва да бъде изпратен от една държава членка в друга. По специално, регламентът не се прилага по отношение на данъчни, митнически и административни дела или по отношение на отговорността на държавата за действие или бездействие при упражняване на държавната власт („acta iure imperii““.

8. Член 3 от същия регламент предвижда:

„Всяка държава членка определя централен орган, отговорен за:

а) предоставяне на информация на предаващите органи;

- б) търсене на решения на всички проблеми, които може да възникнат в процеса на предаване на документите за връчване;
- в) изпращане в изключителни случаи, по искане на предаващ орган, на молба за връчване на компетентния получаващ орган.

[...]“.

9. Съгласно член 6, параграф 3 от посочения регламент:

„Ако молбата за връчване попада очевидно извън приложното поле на настоящия регламент или връчването е невъзможно поради неспазване на формалните изисквания, след получаването им молбата и изпратените документи се връщат на предаващия орган заедно с уведомление за връщане, съставено съгласно формуляр-образец, даден в приложение I“.

10. Точка 9.1 от уведомлението за връщане, съставено съгласно формуляр-образец, даден в приложение I към Регламент № 1393/2007, посочва като основание за връщане обстоятелството, че „[м]олбата очевидно попада извън приложното поле [на този] регламент“, по-специално поради факта че „документът няма граждански или търговски характер“⁴.

Б– *Гръцкото право*

11. Закон № 4050/2012 от 23 февруари 2012 г. за правилата за изменение на дългови ценни книжа, емитирани или гарантирани от гръцката държава, със съгласието на приносителите на облигации⁵ установява условията за реструктуриране на облигациите на тази държава. Този закон предвижда по същество предоставяне на предложение за реструктуриране на притежателите на някои облигации, емитирани или гарантирани от посочената държава, и въвеждането на клауза за реструктуриране, позволяваща на всички притежатели на облигации да бъдат наложени посочените в предложението условия за реструктуриране, при положение че същите са приети с квалифицирано мнозинство.

12. Съгласно член 1, параграф 4 от Закон № 4050/2012 изменението на съответните ценни книжа изисква спазването на кворум от половината от общия брой намиращи се в обращение съответни облигации и наличието на съгласие, прието с квалифицирано мнозинство, представляващо поне две трети от капитала.

13. Член 1, параграф 9 от Закон № 4050/2012 предвижда, че решението, прието вследствие на тази процедура, се прилага *erga omnes*, има обвързваща сила за всички засегнати облигаторни кредитори и отменя всеки общ или специален закон, всяко административно решение и всеки договор, които му противоречат. Според тази разпоредба в случай на замяна на ценни книжа, отговарящи на условията, емитирането на новите ценни книжа води до анулирането на по-рано емитираните ценни книжа.

⁴ — Точка 9.1.1 от това приложение.

⁵ — FEK A' 36/23.2.2012, наричан по-нататък „Закон № 4050/2012“.

II – Спорете по главните производства и преюдициалните въпроси

14. През февруари 2012 г. в изпълнение на Закон № 4050/2012 гръцката държава е направила на г-н Fahnbrock, на господата Priestoph и на г-жа Priestoph, на г-н Reznicek, както и на г-н Kickler и на г-н Wöhlk, и на Zahnärztekammer Schleswig-Holstein, Versorgungswerk — всичките притежатели на облигации, емитирани от тази държава, предложение за замяна на същите с нови облигации със значително намалена номинална стойност.

15. Въпреки че ищците в главните производства не са приели това предложение, гръцката държава все пак извършва замяната на първоначално притежаваните ценни книжа с ценни книжа на стойност, значително по-ниска от тяхната номинална стойност, и чийто падеж е отложен.

16. Тогава ищците в главните производства предявяват искове с цел възстановяване на първоначалните ценни книжа на основание на членове 858, 861, 869⁶ и 985⁷ от германския граждански кодекс (Bürgerliches Gesetzbuch)⁸ или за присъждане на обезщетение за вреди на основание член 280, параграф 3 и член 281 от BGB⁹ или член 826 от BGB¹⁰. Ищците в главното производство по дело C-578/13 са поискали и изпълнение на договорните задължения по първоначалните облигации, чийто падеж е настъпил.

17. В рамките на процедурата за връчване на исковите молби на гръцката държава се поставя въпросът дали искането на ищците в главните производства се отнася до действие или бездействие на държавата, в настоящия случай — гръцката държава, при упражняване на държавната власт по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1393/2007.

18. По-специално по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 Bundesamt für Justiz (Федералната служба по правосъдието) изразява съмнения относно възможността исковете да попадат в обхвата на понятието за граждански и търговски дела по смисъла на посочения регламент и обуславя продължаването на процедурата за връчване на исквата молба от предварителното произнасяне на Landgericht Wiesbaden (Германия) по естеството на правния спор.

19. По дело C-578/13 Landgericht Kiel (Германия), като приема, че Регламент № 1393/2007 не е приложим в случая, разпорежда на Bundesministerium für Justiz (федералното министерство на правосъдието) да извърши връчването на исквата молба по дипломатически път. Последното обаче препраща молбата за връчване, без да я изпълни, като се позовава на преюдициалните запитвания по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13.

20. Ето защо двете запитващи юрисдикции искат да се установи дали разглежданите в главните производства спорове представляват граждански и търговски дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1393/2007. В актовете си за преюдициално запитване те посочват, че Съдът все още не е отговорил на въпроса дали тълкуването на това понятие зависи изключително от правното основание на претенциите или от това, което стои в „центъра“ на спора, или представлява „същността“ му. Като отбелязват, че делата са свързани с преценката на ефективността и законосъобразността на Закон № 4050/2012, и двете запитващи юрисдикции са склонни да изключат прилагането на Регламент № 1393/2007, приемайки, че става въпрос за хипотеза на отговорност на държавата за действия или бездействия при упражняване на държавната власт по смисъла на член 1, параграф 1, второ изречение от този регламент.

6 — Иск за възстановяване на упражняваното владение от фактически отстранения владеец.

7 — Ревандикационен иск на основание правото на собственост.

8 — Наричан по-нататък „BGB“.

9 — Обезщетение за вреди от нарушението на задължението, вместо непредоставената услуга.

10 — Обезщетение за вреди от незаконосъобразни действия.

21. При тези обстоятелства Landgericht Wiesbaden решава да спре производството по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 и да постави на Съда следния преюдициален въпрос, който е формулиран по идентичен начин по всяко от трите дела:

„Трябва ли член 1 от Регламент [...] № 1393/2007 [...] да се тълкува в смисъл, че трябва да се разглежда като „гражданско [и] търговско дело“ по смисъла на този регламент иск, с който в ситуация, при която ищецът не е приел направено от ответника в края на февруари 2012 г. предложение за замяна на емитирани от ответника облигации, придобити от ищеца и съхранявани в депозита на същия в [неговата банка], ищецът иска обезщетение за разликата в стойността вследствие на икономически неизгодната замяна, която въпреки всичко му е била наложена през март 2012 г.?“.

22. По дело C-578/13 Landgericht Kiel също решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 1 от Регламент [...] № 1393/2007 [...] да се тълкува в смисъл, че за „гражданско [и] търговско дело“ по смисъла на член 1, параграф 1, първо изречение от [този] регламент трябва да се счита и делото, образувано по иск, с който приобретателят на държавни облигации на ответника претендира от ответника изпълнение на договорни задължения и обезщетение за вреди, като се има предвид, че приобретателят не е приел направеното от ответника в края на месец февруари 2012 г. предложение за замяна, възможността за което е предвидена в [...] Закон № 4050/2012 [...]?“

2) В случай че по същество даден иск се основава на неприложимост, съответно невалидност на Закон [№ 4050/2012], може ли да става въпрос за хипотеза на отговорност на държавата за действие или бездействие при упражняване на държавната власт по смисъла на член 1, параграф 1, второ изречение от Регламент [№ 1393/2007]?“.

23. С акт на председателя на Съда от 5 юни 2013 г. дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производство и на съдебното решение. С решение на председателя на Съда от 10 декември 2013 г. дело C-578/13 също е съединено с тези дела за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

III – Моята преценка

A – По допустимостта на преюдициалните въпроси

24. Европейската комисия твърди, като главно искане, че преюдициалните запитвания по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 са недопустими, като се позовава на недостатъчното описание на фактическия контекст, отнасящ се по-специално до условията на предложението за замяна и обстоятелствата, при които е извършена замяната. Като посочва, че Bundesamt für Justiz в качеството си на централен орган е отказал да извърши предаването на исковите молби съгласно Регламент № 1393/2007 поради съмненията, които е имал за това дали претенциите се числят към категорията на гражданските дела, Комисията поддържа, от друга страна, че поставените въпроси са ирелевантни за решаването на споровете в главните производства, тъй като Bundesamt für Justiz не може да блокира предаването на документите, допълвайки, че когато е невъзможно да се запознае с доводите на ответника, запитващата юрисдикция не разполага с необходимата информация, за да се произнесе по гражданскоправния и търговскоправния характер на делата и следователно по въпроса за компетентността.

25. Що се отнася, на първо място, до довода, изведен от недостатъчното описание на фактическата обстановка, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическия и правния контекст, в който се вписват поставените от него въпроси, или най-малкото да обясни фактическите хипотези, на които се основават тези въпроси¹¹. Съдът прилага различна степен на вискателност в зависимост от сложността на фактическите и правните положения, характеризиращи съответните области¹².

26. Освен това предоставените от запитващата юрисдикция сведения трябва да дадат на правителствата на държавите членки, както и на другите заинтересовани страни, възможност да представят становища в съответствие с член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз¹³.

27. В случая обаче актовете за преюдициално запитване по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 предоставят на Съда достатъчно фактически и правни обстоятелства и посочват причините, поради които Landgericht Wiesbaden отправя преюдициален въпрос, като същевременно ясно личи съществуващата връзка между разпоредбите на правото на Съюза, чието тълкуване се иска, и споровете в главните производства. Колкото и нежелателно да е, действително краткото описание на условията, при които се извършва замяната на емитираните от гръцката държава облигации, не е попречило на ищците в главните производства по тези дела, на гръцкото правителство и на Комисията надлежно да вземат отношение по поставените въпроси, както е видно от техните становища, представени пред Съда.

28. Що се отнася, на второ място, до релевантността на поставените въпроси, в самото начало следва да се отбележи, че според мен не е правилно да се твърди, както прави Комисията, че в качеството си на централен орган Bundesamt für Justiz е блокирал предаването на документите. Всъщност от сведенията, предоставени от Федерална република Германия на Комисията в изпълнение на член 23 от Регламент № 1393/2007¹⁴, е видно, че тази държава членка е възложила ролята на централен орган на органи, определени от правителството на всяка провинция. Следователно доводите на Комисията, основаващи се на обстоятелството, че централен орган по смисъла на член 3 от Регламента не би могъл да се противопостави на предаването на документите, според мен са неоснователни.

29. За сметка на това, подобно на Комисията, имам известни съмнения относно възможността да се блокира от самото начало процедурата за връчване на документи в чужбина поради колебания относно материалното приложно поле на Регламент № 1393/2007. В това отношение си задавам по-точно въпрос относно допустимостта на преюдициалните запитвания с оглед на изискването за наличие на всящо дело пред националната юрисдикция, която се произнася при упражняване на правораздавателните си функции.

30. Действително от постоянната съдебна практика, която води началото си от решение Job Centre¹⁵, следва, че националните юрисдикции могат да сезират Съда само ако пред тях има всящ спор и ако се произнасят в производство, което приключва с правораздавателен акт¹⁶.

11 — Вж. по-специално решение Woningstichting Sint Servatius (C-567/07, EU:C:2009:593, т. 50 и цитираната съдебна практика).

12 — Пак там (т. 53).

13 — Вж. по-специално определение 3D I (C-107/14, EU:C:2014:2117, т. 9).

14 — Информацията е налична на интернет страницата на Комисията в Европейския съдебен атлас по гражданскоправни въпроси, на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_centralbody_de_fr.htm.

15 — C-111/94, EU:C:1995:340.

16 — Вж. решение Torresi (C-58/13 и C-59/13, EU:C:2014:2088, т. 19 и цитираната съдебна практика).

31. Така според практиката на Съда, когато действа като административен орган, без от него същевременно да се изисква да разреши правен спор, запитващият орган не може да се разглежда като изпълняващ правораздавателна функция. Такъв е случаят по-специално на юрисдикциите по смисъла на националното право, на които, без от тях същевременно да се изисква да разрешат правен спор, е възложено воденето на регистър, както е търговският регистър¹⁷, разглеждането на заявление за вписване в имотния регистър¹⁸ или приемането на административно решение относно гражданското състояние¹⁹.

32. Когато става въпрос по-конкретно за искания за връчване на съдебни или извънсъдебни документи, в решение *Roda Golf & Beach Resort*²⁰ Съдът е приел, че е компетентен да отговори на поставените преюдициални въпроси, свързани с приложното поле на Регламент (ЕО) № 1348/2000²¹, въз основа на обстоятелството, че за разлика от съдебния секретар, сезиран с искане за връчване на основание Регламент № 1348/2000, който действа като административен орган, без същевременно да разрешава правен спор, съдът, който следва да се произнесе по жалбата срещу отказа на този съдебен секретар да извърши исканото връчване, е сезиран със спор и упражнява правораздавателни функции²².

33. Прилагането на съдебната практика, началото на която е поставено в това решение, към преюдициалните запитвания, отправени по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13, би могло да доведе до това Съдът да обяви, че не е компетентен, с мотива че запитващата юрисдикция, сезирана преди връчването на исковите молби, изпълнява чисто административни функции, без да е сезирана на този етап със спорове между страните във връзка с правилата за връчване.

34. Все пак в решение *Weryński*²³, отнасящо се до тълкуването на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела²⁴, Съдът е приел, че изразът „да бъде постановено нейното решение“ по смисъла на член 267, втора алинея ДФЕС трябва да се тълкува широко в смисъл, че обхваща „целия процес на създаване на съответното съдебно решение“²⁵, и че преюдициалното запитване може да се счита за допустимо дори ако се отнася до друг въпрос, различен от този, по който страните спорят.

35. Освен това от решение *Corsica Ferries*²⁶ е видно, че сезирането на Съда не е обусловено от състезателния характер на производството, в рамките на което националният съд отправя преюдициалните въпроси²⁷.

36. В случая поставените въпроси по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13, които се отнасят до начина на връчване на исковите молби на ответника, са предварителни въпроси, чието разрешаване е необходимо за решаването на споровете по главното производство. Противно на това, което поддържа Комисията в писменото си становище, не без известно противоречие с твърдението, че преценката на понятието за граждански и търговски дела в контекста на Регламент № 1393/2007 не засяга съдебната компетентност съгласно Регламент (ЕО)

17 — Вж. решение *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723, т. 57).

18 — Вж. решение *Salzmann* (C-178/99, EU:C:2001:331, т. 15—17).

19 — Вж. решение *Standesamt Stadt Niebüll* (C-96/04, EU:C:2006:254, т. 14—17).

20 — C-14/08, EU:C:2009:395.

21 — Регламент на Съвета от 29 май 2000 година за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите членки (ОВ L 160, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 161).

22 — Решение *Roda Golf & Beach Resort* (EU:C:2009:395, т. 37).

23 — C-283/09, EU:C:2011:85.

24 — ОВ L 174, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 138.

25 — Точки 41 и 42 от посоченото решение.

26 — C-18/93, EU:C:1994:195.

27 — Точка 12 и цитираната съдебна практика. Вж. също в този смисъл решение *Roda Golf & Beach Resort* (EU:C:2009:395, т. 33).

№ 44/2001²⁸, от запитващата юрисдикция не се иска да се произнесе относно компетентността си в момент от производството, когато се предполага, че ответникът е лишен от възможността да изрази становище, а единствено да определи как да се извърши връчването на исковите молби на тази страна.

37. Макар че не трябва да се насърчават административните спънки в процедурите за връчване на съдебни и извънсъдебни документи, струва ми се все пак съобразена с изискванията за добро правораздаване възможността да се даде възможно най-бързо тълкуване с действие *erga omnes*, позволяващо да се установи с точност материалното приложно поле на Регламент № 1393/2007 и следователно да се определи по какъв начин може да се извърши връчването. Това важи с още по-голяма сила, когато, както в главните производства, няколко подобни искания са подадени пред различни юрисдикции, които възнамеряват да възприемат противоречиви решения. В крайна сметка възможността да се отправи преюдициален въпрос на ранен етап от производството ми изглежда присъща на самия предмет на въпросите, който е свързан с определянето на правилата за връчване на исковите молби.

38. Това са причините, поради които предлагам на Съда да отхвърли повдигнатите от Комисията възражения за недопустимост и да приеме, че е компетентен да се произнесе по всички преюдициални запитвания.

Б– По същество

39. С преюдициалните си въпроси двете запитващи юрисдикции по същество искат от Съда да установи дали понятието „гражданско и търговско дело“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща иск за договорна и деликтна отговорност, предявен от частноправен субект — притежател на емитирани от държава членка облигации, срещу тази държава поради замяната на тези облигации с облигации с по-ниска стойност, наложена на този частноправен субект в резултат на приемането от страна на националния законодател на закон, изменящ едностранно и с обратна сила условията, приложими за тези ценни книжа, с които се добавя клауза за колективно действие, даваща възможност на мажоритарните притежатели на ценни книжа да наложат такава замяна на миноритарните притежатели.

40. Ищците в главното производство по дело C-578/13, гръцкото правителство, както и Комисията признават, че понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1393/2007 трябва да се тълкува самостоятелно, като се вземе предвид тълкуването на същите думи, използвани в член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001. Освен това всички заинтересовани лица, представили писмени становища пред Съда, считат, че предявен срещу държава иск е изключен от приложното поле на Регламент № 1393/2007 само при условие, че в основата му са действия по упражняване на публична власт. В становищата им обаче е застъпено различно мнение относно последиците, които трябва да се изведат от факта, че със Закон № 4050/2012 гръцката държава едностранно и с обратна сила е изменила условията, приложими за емитираните или гарантирани от нея ценни книжа, като е включила а *posteriori* клауза за реструктуриране, даваща право на всички притежатели на ценни книжа да бъдат наложени решенията, взети само от мнозинството от тях.

41. Ищците в главните производства по дела C-226/13, C-245/13 и C-247/13 изтъкват, че главните производства по тези дела принадлежат към чисто частноправна сфера, тъй като те са предявили искове срещу гръцката държава не за това, че тя е използвала своите правомощия на публична власт, а за това, че е накръпила правото им на собственост, като е извършила

28 — Регламент на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

фактическо отстраняване. Те поддържат, че от Закон № 4045/2012 не произтича публичноправен контекст, свързан с предмета на исковете им, доколкото този закон урежда класически правоотношения от частноправен характер, а не публичноправни отношения, и не осъществява отчуждаване по смисъла на германската съдебна практика, тъй като не е бил приет с цел да се изпълни определена публичноправна функция. При липса на действие или бездействие *iure imperii* компетентността на юрисдикцията на друга държава членка била обоснована и гръцката държава не можела да се позове на имунитета си. Освен това в подобни съдебни производства пред гръцките съдилища гръцкото правителство било признало изрично, че исковете не били свързани с упражняването на публичната власт.

42. Ищците в главното производство по дело C-578/13 поддържат, че исковете им са насочени срещу гръцката държава в качеството ѝ на частен длъжник, поставил се под действието на гражданското право поради факта на емитирането на облигации. Считайки, че трябва да се вземе предвид предметът на спора и източникът на претенцията, те поддържат, че исковете им са основани на правото им на обратно изкупуване на емитираните от тази държава облигации съгласно нормите на частното право, и посочват още, че макар — а за двама от тях, при условията на евентуалност — исковете им да са основани и на разпоредбите на BGB за деликтната отговорност, не по-малко вярно е, че те не се оплакват от отчуждаване, а от наличие на умисъл и измама от страна на посочената държава в качеството ѝ на длъжник.

43. Напротив, според гръцкото правителство тази законодателна мярка и разпоредбите за прилагане, приети впоследствие от Министерския съвет за определяне на условията за замяна на съществуващите ценни книжа в рамките на реструктурирането на публичния дълг, одобрено с единодушно решение на неговите партньори в Европейския съюз, са актове на публична власт, изхождащи от компетентните органи на държавата и целящи защитата на общия интерес. Използвайки обаче като претекст гражданскоправен спор, ищците в главното производство косвено оспорвали валидността на тези актове и така повдигали въпроса за отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на публичната власт.

44. Що се отнася до Комисията, тя поддържа като предварителен довод, по причини, изведени както от изискванията за процесуална икономия и за зачитане на правото на защита, така и от целите на Регламент № 1393/2007, че само когато от проверка *prima facie* може да се заключи, че в искането явно не става въпрос за гражданско и търговско дело, може да бъде отказано да се извърши връчване на исквата молба в съответствие с посочения регламент. След като припомним, че когато държавите се рефинансират на финансовите пазари, те действат като частноправно юридическо лице и са подчинени в такъв случай единствено на законите на пазара, Комисията твърди по същество, че простото включване а *posteriori* на клауза за реструктуриране само по себе си не представлява решаващо действие при упражняването на правомощия на публична власт. Всъщност такава клауза, често използвана при търговски сделки между частноправни субекти, би имала само спомагателната функция да позволи на притежателите на облигации да приемат координирано и в съответствие с пазара решение относно предложението за замяна. Според Комисията гръцката държава, включвайки едностранно тази клауза за реструктуриране, в крайна сметка се е ограничила до това да уеднакви текста на договора на държавата, която се ползва със специален статут, с тези на частноправните субекти. Самият факт, че за целта гръцката държава си е послужила с публичноправни инструменти, сам по себе си не бил достатъчен, за да се приеме дадено действие за извършено *iure imperii*, когато освен това правоотношението като цяло има частноправен характер и спада към категорията на действията *iure gestionis*.

45. За да се отговори на въпросите, поставени от запитващите юрисдикции, на първо място, трябва да се разгледа въпросът дали изразът „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1397/2007 трябва да се тълкува по начина, по който се тълкува същото понятие, съдържащо се в член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001. След като

отговоря утвърдително на този първи въпрос, на второ място, ще разгледам практиката на Съда относно тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на Регламент № 44/2001. Накрая ще приложа произтичащите от нея критерии, за да определя дали настоящите спорове в главните производства попадат в тази материя по смисъла на Регламент № 1393/2007.

1. Правилата за тълкуване на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на Регламент № 1393/2007

46. Очертаването на приложното поле на Регламент № 1393/2007 посредством понятието за граждански и търговски дела произхожда от класическия модел, установен от споразуменията в областта на международното частно право в рамките на Хагската конференция по международно частно право и в тези на Европейските общности. Това се отнася по-конкретно за Хагската конвенция от 15 ноември 1965 година за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, която не се прилага извън тези две области, както е видно от самото ѝ заглавие. Същото важи и за Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела²⁹, която е заменена с Регламент № 44/2001, който пък ще бъде заменен, считано от 10 януари 2015 г., с Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела³⁰.

47. Фигуриращо вече в множество актове на правото на Съюза³¹, понятието за граждански и търговски дела не е дефинирано в позитивното право. То трябва да се преценява, като се вземат предвид изричните изключения, неизчерпателно формулирани в тези актове, повечето от които изключват от приложното си поле „данъчни, митнически или административни дела“³², както и „отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт“³³.

48. Тъй като понятието „граждански и търговски дела“ е формулирано по начин, който е идентичен с този в Брюкселската конвенция, а след това в Регламент № 44/2001, установената съдебна практика по отношение на тези актове предоставя особено подходящ критерий за тълкуване. Прилагането на този критерий за тълкуването на член 1 от Регламент № 1393/2007 е съобразено с изискванията за правна сигурност и за съгласуваност на правния ред на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела. Впрочем следва да се отбележи, че мотивите на решение Lechouritou и др.³⁴ подкрепят общо тълкуване на различните правни

29 — ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3, наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“.

30 — ОВ L 351, стр. 1. С изключение на членове 75 и 76 от Регламент № 1215/2012, които се прилагат от 10 януари 2014 г.

31 — Вж. по-специално член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 3); член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес (ОВ L 199, стр. 1); член 1, параграф 2 от Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси (ОВ L 136, стр. 3) и член 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на процедура за европейска заповед за запор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела (ОВ L 189, стр. 59).

32 — Въведени в Конвенцията от 9 октомври 1978 година за присъединяването на Кралство Дания, Ирландия и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия към Конвенцията относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела, както и към Протокола за нейното тълкуване от Съда (вж. член 3 от тази конвенция) тези понятия са възпроизведени в член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001.

33 — Това уточнение не фигурира в Брюкселската конвенция, нито в Регламент № 44/2001. То обаче е въведено в Регламент № 1215/2012 (вж. член 1, параграф 1, второ изречение от този регламент).

34 — C-292/05, EU:C:2007:102.

инструменти в тази област, тъй като за тълкуването на понятието „гражданско дело“ по смисъла на член 1, параграф 1, първо изречение от Брюкселската конвенция Съдът взема предвид изключването на действията и бездействията *iure imperii*, предвидено не в тази конвенция, а в други разпоредби³⁵.

49. Следователно установяването на подходящ критерий предполага ориентиране към разрешенията, дадени в рамките на тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“, закрепено в член 1, параграф 1, първо изречение от Брюкселската конвенция и в член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001, използвайки съгласно постоянната и единна съдебна практика³⁶ както разбирането за „автономно“ понятие, което почива на съображения за ефективност, свързани с изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и правната техника на телеологично тълкуване, позволяваща да се вземат предвид специфичните цели на Регламент № 1393/2007³⁷.

2. Тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на Брюкселската конвенция и на Регламент № 44/2001

50. От постоянната съдебна практика е видно, че понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1 от Брюкселската конвенция и член 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се разглежда като автономно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от системата на тези правни актове, и от друга страна, в зависимост от общите принципи, които произтичат от съвкупността от националните правни системи³⁸.

51. Според Съда това самостоятелно тълкуване води до определяне на приложното поле на Брюкселската конвенция и на Регламент № 44/2001 „поради факторите, които характеризират *правоотношенията между страните по спора или предмета на същия*“³⁹.

52. Що се отнася до споровете между публичноправни образувания и частноправни субекти, няколко решения, отразяващи много ясна ориентация в подкрепа на отхвърлянето на чисто органичния критерий, установяват разграничителен критерий, основан на това дали се упражняват правомощия на публична власт от страна на съответния публичен орган. В този смисъл в решенията LTU⁴⁰ и Ruffer⁴¹ Съдът постановява, че понятието за граждански и търговски дела не обхваща споровете между орган на публичната власт и частноправен субект, „когато действията на органа са свързани с упражняването на публична власт“⁴². Този критерий е възприет и при понякога различни, но винаги непротиворечиви по същество формулировки в редица последващи решения, които изключват от понятието за граждански и търговски дела действията, съответстващи на „упражняването на власт, простираща се отвъд общите гражданскоправни норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти“⁴³.

35 — Точка 45.

36 — Вж. точка 50 от настоящото заключение.

37 — Такъв е впрочем начинът на разсъждение, следван от Съда в решение С (С-435/06, EU:C:2007:714). След като припомня какво е било тълкуването на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на Брюкселската конвенция, в това решение Съдът тълкува понятието „граждански дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 183), изменен с Регламент (ЕО) № 2116/2004 на Съвета от 2 декември 2004 година (ОВ L 367, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 90), като взема предвид специфичните цели, преследвани от Регламент № 2201/2003.

38 — Вж. по-специално решенията Lechouritou и др. (EU:C:2007:102, т. 29) и flyLAL-Lithuanian Airlines (С-302/13, EU:C:2014:2319, т. 24 и цитираната съдебна практика).

39 — Пак там (съответно т. 30 и 26, както и цитираната съдебна практика). Курсивът е мой.

40 — 29/76, EU:C:1976:137.

41 — 814/79, EU:C:1980:291.

42 — Вж. съответно точки 4 и 8 от тези решения. Курсивът е мой.

43 — Вж. по-специално решение Prèservatrice foncière TIARD (С-266/01, EU:C:2003:282, т. 30).

53. Освен това, за да се определи дали един спор е между частноправен субекти и орган на публичната власт, действащ при упражняването на публична власт, Съдът уточнява, че трябва да се разгледат „*основанието и условията за [предявяване на] [и]ска*“⁴⁴. Въз основа на този критерий в решение Baten⁴⁵ Съдът отнася към категорията на гражданските дела регресен иск, предявен от публичен орган за социално подпомагане, превел суми на разведена жена и на нейното дете, срещу разведения съпруг и баща на детето на основание задължението на последния за издръжка⁴⁶. За да стигне до това разрешение, Съдът се основава на обстоятелството, че макар да е предявен от орган на публичната власт, искът се основава на законоустановен дълг за издръжка, подчиняващ се на гражданскоправните норми, които определят отнасящите се до него условия и граници, и е предявен пред гражданските съдилища съгласно гражданскопроцесуалните разпоредби⁴⁷.

54. Основавайки се отново на издирването на основанието на иска и условията за предявяването му, в решение *Préservatrice foncière TIARD*⁴⁸ Съдът приема, че в обхвата на понятието за гражданско и търговско дело попада искът, чрез който договаряща държава претендира изпълнение от частноправен субект на частноправен договор за поръчителство, сключен с цел да се даде възможност на трето лице да представи изисквана и определена от тази държава гаранция, при условие че правоотношението между кредитора и поръчителя, така както е установено от договора за поръчителство, не е последица от упражняването на власт от страна на държавата, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти⁴⁹.

55. Съобразно подхода в тази съдебна практика в решение *Sapir* и др.⁵⁰ Съдът е постановил, че понятието „граждански и търговски дела“ обхваща иск за връщане на недължимо платено, предявен от публична организация вследствие на административно производство, имащо за цел обезщетяването на вредата, причинена от загубата на недвижим имот при преследвания по време на нацисткия режим. Съдът приема за релевантен факта, че правото на обезщетение, което е в основата на предявения иск, се извежда от национални разпоредби, които са идентични за всички собственици на обременени с реституционни права недвижими имоти, и обстоятелството, че административното производство е било идентично независимо от качеството на засегнатия собственик, който няма никакво правомощие за вземане на решение, що се отнася до определянето на реституционните права на увреденото лице. Съдът е взел предвид и това, че искът за връщане на недължимо платено не е част от административното производство, трябва да бъде предявен пред гражданските юрисдикции и има за правна основа правилата на BGB⁵¹.

56. Накрая, в решение *Sunico* и др.⁵² Съдът е приел, че в приложното поле на Регламент № 44/2001 попада искът, с който публичен орган на държава членка търси от физически и юридически лица с местожителство в друга държава членка обезщетение за вреди, причинени от сговаряне с престъпна цел, насочено към извършване на измама с дължимия в първата държава членка данък върху добавената стойност. Съдът разглежда фактическото и правното

44 — Вж. решение Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, т. 31). Курсивът е мой.

45 — EU:C:2002:656.

46 — Точка 37.

47 — Точка 33.

48 — EU:C:2003:282.

49 — Точка 36.

50 — C-645/11, EU:C:2013:228.

51 — Точки 35—37.

52 — C-49/12, EU:C:2013:545.

основание на искането и съществуващото правоотношение между страните по спора, като изследва дали в рамките на това правоотношение органът на публична власт упражнява правомощия, които се отклоняват от правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти⁵³.

57. Въпреки това критерият, свързан с основанието на иска и условията за предявяването му, въведен с решение *Vaten*⁵⁴ и възпроизведен в решенията *Préservatrice foncière TIARD*⁵⁵, *Frahuil*⁵⁶, *Sarig* и др.⁵⁷, както и в решение *Sunico* и др.⁵⁸, се проявява само като субсидиарен в смисъл, че е приложим само когато не е установено, че претенцията произтича от акт на публична власт.

58. Така в решение *Rüffer*⁵⁹, което се отнася до иск, предявен от нидерландската държава срещу собственик на кораб, сблъскал се с друг кораб и причинил потъването му, за възстановяване на разходите по изваждане на отломките, Съдът отбелязва, че фактът, че държавата, управляваща водните пътища, иска възстановяването на тези разходи въз основа на право на вземане, произтичащо от акт на публична власт, е достатъчен, за да се счита, че нейният иск е изключен от приложното поле на Брюкселската конвенция, въпреки че производството, с което разполага за тази цел по националното право не е административно производство, а регресен иск по общия гражданскоправен ред⁶⁰.

59. Още по-показателно е решение *Lechouritou* и др.⁶¹, в което Съдът приема, че иск, предявен срещу държава с цел да бъде получено обезщетение за вреди, претърпени от правоприемниците на жертви на действия на въоръжените сили в рамките на операции, провеждани по време на Втората световна война, не попада в обхвата на понятието за гражданско дело. Като характеризира само фактическата обосновка на иска, Съдът отбелязва, че тези операции „са една от характерните прояви на държавния суверенитет, особено с оглед на обстоятелството, че решението за тях е със задължителен характер и е взето едностранно от компетентните публични органи, и че те се явяват неделимо свързани с външната политика и отбраната на държавите“⁶². Освен това Съдът отбелязва, че обстоятелството, че искът е предявен като гражданскоправен, доколкото с него се цели получаването на парично обезщетение за имуществените и неимуществените вреди, причинени на ищците, е ирелевантно⁶³.

60. Струва ми се важно да се отбележи също така, че всички решения, с изключение на решение *Frahuil*⁶⁴, в които Съдът се заема да издирва правното основание на иска и условията за предявяването му, се отнасят по-специално до искове при условията на регрес или суброгация, упражнени от публичен орган. В този случай е логично да се държи най-много на основанието на иска и условията за предявяването му, за да се изследва дали със самото съдебно упражняване на правото на иск публичният орган използва положението си на публична власт. За разлика от това, когато искът е за обезщетение за вреди, предявен от частноправен субект

53 — Точки 36—40.

54 — EU:C:2002:656.

55 — EU:C:2003:282.

56 — C-265/02, EU:C:2004:77.

57 — EU:C:2013:228.

58 — EU:C:2013:545.

59 — EU:C:1980:291.

60 — Точки 13 и 15.

61 — EU:C:2007:102.

62 — Точка 37. Курсивът е мой.

63 — Точка 41.

64 — EU:C:2004:77. Спорът е между два частноправни субекта.

срещу публичен орган, не е решаващ фактът, че в националното право искът заимства класическите форми, предвидени в гражданското право, още повече че приложимото право все още не е определено⁶⁵. Напротив, важно е да се провери дали претенциите произтичат от акт на публична власт.

3. Прилагане на установените в съдебната практика критерии в делата по главните производства

61. Анализът, постепенно развит от Съда в различните посочени по-горе решения, не дава очевиден отговор на въпроса в настоящото дело. Това се обяснява с особеното обстоятелство, че исковете, упражнени срещу гръцката държава от германските притежатели на гръцки ценни книжа всъщност имат две основания, изведени, от една страна, от емисията на облигационни заеми, и от друга страна, от изменението на условията за емитиране на тези заеми, които са непогасени, в резултат на намесата на гръцкия законодател.

62. Емитираните от държавите облигационни заеми обаче се считат за принадлежащи към категорията на действията, извършени *iure gestionis*, подчинени на общите правила, приложими към този вид операции⁶⁶. Впрочем налага се констатацията, че гръцкото правителство не поддържа, че емисията на тези заеми представлява упражняване на правомощия на публична власт.

63. Същевременно, макар емисията на облигационен заем от държава да представлява извършване на действие *iure gestionis*, последващото упражняване от държавата на правомощието ѝ като законодател, което обаче се числи към действията *iure imperii*, също трябва да се има предвид, тъй като е очевидно, че исковете за обезщетение за вреди, предявени срещу гръцката държава, са основани не само на първоначалните ценни книжа, а освен това, и най-вече, на Закон № 4050/2012, който прави възможна замяната на ценните книжа, а следователно и намаляването на дълга, посредством въвеждане на клаузи за колективно действие в условията на заема. В това особено положение как следва да се анализира правоотношението, произтичащо не само от емисията на държавни облигации, но и от едностранното законодателно изменение на свързаните с тези облигации условия? Когато държавата има две роли — на договаряща страна и на публична власт, насочен ли е упражненият по отношение на нея иск за реализиране на отговорност срещу действията, които е извършила *iure gestionis*, или срещу тези, извършени *iure imperii*? Според мен отговорът на този въпрос изисква да се направи разграничение в зависимост от начина на упражняване от суверенната държава на нормотворческите ѝ правомощия.

64. Ако държавата приеме обща и абстрактна норма, която се налага на договарящите страни и може косвено да доведе до изменение на договорните условия, като например промяна в данъчното законодателство, тази нормативна дейност на държавата може да се разграничи и да се разглежда отделно от нейното действие в качеството ѝ на договаряща страна, без да се променя естеството на правоотношенията, които произтичат от първоначалния договор.

65. Ако обаче държавата емитент използва суверенното си право не за да приеме обща и абстрактна норма, а специална и конкретна норма, която има за цел и резултат да засегне пряко системата на емитираните облигации, нейното действие като публична власт според мен не може да се отдели от действието ѝ като договаряща страна. Действително в тази хипотеза именно договарящата държава упражнява суверенното си право пряко по отношение на

65 — Следва да се отбележи по-специално, че въобще не е доказано, че правилата на международното частно право посочват германското право като приложимо право в делата по главните производства.

66 — Вж. в този смисъл *O'Keefe, R., Tams, C. J. et Tzanakopoulos, A. The United Nations Convention on Jurisdictional Immunities of States and Their Property — A Commentary*. Oxford University Press, 2013, р. 64 и доклада на работната група по съдебния имунитет на държавите и тяхната собственост в приложение към *Annuaire de la Commission du droit international*, 1999 г., том II, част 2 (A/CN.4/SER.A/1999/Add.1 (Part 2), стр. 157, по-специално стр. 170, точка 54.

договора. Намесата на гръцкия законодател обаче чрез Закон № 4050/2012 попада във втората хипотеза. Гръцката държава се е намесила едностранно, с обратна сила и по обвързващ начин, за да измени условията за емитиране на облигационните заеми, като е добавила клауза за колективно действие, позволяваща на миноритарните притежатели на ценни книжа да бъде наложено задължението да се подчинят на волята на мнозинството. За да се убедим, че това действие принадлежи именно към категорията на действията *iure imperii*, достатъчно е да се разгледа въпросът дали правилата, които са обичайно приложими за отношенията между частноправните субекти, откриват възможност пред страна по договор, след сключването му, да включи в него такава клауза с обратна сила и без съгласието на другата страна. Според мен при тези особени обстоятелства на целенасочено действие не може да се счита, че искът за реализиране на отговорност, предявен срещу гръцката държава, може да се приеме като непоставящ под въпрос действия, извършени при упражняването на публична власт.

66. Нещо повече, следва да се подчертае, че намесата на гръцкия законодател е извършена в изключителния контекст на операция по реструктуриране на частния гръцки дълг, чиято цел е да се избегне изпадане в неплатежоспособност на тази държава чрез одобряване от кредиторите на намаляване на дълга.

67. В това отношение след първата извънредна среща на върха на Съюза, проведена на 21 юли 2011 г., в резултат на която е утвърден план в полза на Република Гърция, включващ „доброволно изключително участие на частния сектор“⁶⁷, след нова среща на върха, проведена на 26 и 27 октомври 2011 г., държавните и правителствените ръководители на държавите членки на еврозоната поканват Република Гърция, частните инвеститори и всички засегнати страни да извършат „доброволна“ замяна⁶⁸ на облигации при номинално отклонение от 50 % от условната стойност на гръцкия дълг, притежаван от частни инвеститори⁶⁹. Закон № 4050/2012 е приет именно след тези решения.

68. Тези операции, проведени с цел да се осигури запазване на финансовата и икономическа организация на Република Гърция и в по-общ план, да се съхрани финансовата стабилност на еврозоната като цяло, които са неразривно свързани с паричната политика на Съюза, са характерни прояви на държавния суверенитет.

69. Освен това следва да се уточни, че не приемането на механизма на клаузите за колективно действие ме навежда на извода за наличието на проява на публична власт. Всъщност тези клаузи са обичайна практика във финансовите отношения от 90-те години насам и след последователните кризи във връзка с държавните дългове на южноамериканските държави. Впрочем Договорът за създаване на европейски механизъм за стабилност⁷⁰ потвърждава значението на посочените клаузи, които вече се включват задължително в договорите за вземания от държавите членки от еврозоната, когато те вземат заем от частни кредитори⁷¹. За

67 — Вж. стр. 6 и 7 от документа, озаглавен „Европейският съвет през 2011 г.“, достъпен на адрес: <http://www.european-council.europa.eu/media/555288/qcao11001frc.pdf>.

68 — Един автор квалифицира реструктурирането на гръцкия дълг като „доброволно задължително“. Вж. *De Vauplane*, H. *Le rôle du juge pendant la crise: entre ombre et lumière*. — *Revue des Affaires Européennes — Law & European Affairs*, 2012/4, p. 773, p. 775. То може също да се квалифицира като „задължително доброволно“.

69 — Вж. документа, озаглавен „Европейският съвет през 2011 г.“, посочен в бележка под линия 67, т. 12, стр. 65, към „Декларация на държавните и правителствените ръководители от еврозоната от 26 октомври 2011 г.“.

70 — Договор за създаване на Европейски механизъм за стабилност между Кралство Белгия, Федерална република Германия, Република Естония, Ирландия, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Република Кипър, Великото херцогство Люксембург, Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Португалската република, Република Словения, Словашката република и Република Финландия, сключен в Брюксел на 2 февруари 2012 г.

71 — Вж. член 12, параграф 3 от посочения договор, в който са установени принципите, които се прилагат по отношение на подкрепата за стабилност. Системното включване на клаузи за колективно действие в условията, приложими за държавните облигации в евро, е сред мерките, приети от държавните и правителствените ръководители на държавите членки от еврозоната на 9 декември 2011 г. в отговор на кризата с държавните дългове (вж. документа, озаглавен „Европейският съвет през 2011 г.“, посочен в бележка под линия 68, т. 15, стр. 71, към „Декларация на държавните и правителствените ръководители от еврозоната от 9 декември 2011 г.“).

сметка на това задължителното включване, и то с обратна сила, на такива клаузи в условията за емитиране на заеми, които са непогасени, по причини, свързани с по-висши интереси на гръцката държава и на всички държави членки на еврозоната, съставлява проява на публична власт.

70. Въз основа на това стигам до извода, че искът, предявен от миноритарните притежатели срещу държавата членка след замяната на ценни книжа, по необходимост е свързан с търсене на отговорност от гръцката държава за действия, извършени *iure imperii*, без от това да може да се изведе довод, че тази замяна, предназначена да намали номиналната стойност на тези ценни книжа, предполага гласуване с мнозинство. В това отношение съображенията на Комисията, която изглежда счита, че действието на гръцката държава щеше да премине в сферата на действията, извършени *iure imperii*, ако вместо да включи клауза за реструктуриране, гръцката държава много по-брутално бе наложила промяна в дълга си без съгласието на кредиторите, според мен може да бъде подложено на критика, поради това че поставя квалификацията на правоотношението в зависимост от тежестта на засягането на правата на съдоговорителите от страна на държавата.

71. По тези причини считам, че исковете, предявени от ищците в главните производства, не попадат в приложното поле на Регламент № 1393/2007.

72. При разглеждането на допустимостта на настоящите преюдициални запитвания вече изложих причините, поради които според мен е обосновано, дори на ранен стадий от производството, националният съд да може да упражнява контрол относно материалното приложно поле на Регламент № 1393/2007, като при необходимост отправи преюдициално запитване до Съда⁷². Ето защо ще се ограничи до това да добавя, че изразеното от Комисията мнение, че националният съд би трябвало да осъществява само контрол *prima facie*, не намира никаква опора в текстовете⁷³.

IV – Заключение

73. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставените от Landgericht Wiesbaden и от Landgericht Kiel преюдициални въпроси по следния начин:

„Понятието за граждански и търговски дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че не обхваща иск, предявен на основание договорна отговорност от частноправен субект — притежател на емитирани от държава членка облигации, срещу тази държава поради замяната на тези облигации с облигации с по-ниска стойност, наложена му в резултат на приемането от страна на националния законодател на закон, изменящ едностранно и с обратна сила условията, приложими за облигациите, с който се добавя клауза за колективно действие, позволяваща на мажоритарните притежатели на облигации да наложат такава замяна на миноритарните притежатели“.

72 — Вж. точка 37 от настоящото заключение.

73 — В това отношение следва да се отбележи, че Регламент № 1393/2007 ограничава само правомощията за преценка на получаващия орган, който може да върне на предаващия орган молбата за връчване само ако тя попада „очевидно извън приложното поле на [този] регламент“. За сметка на това Регламент № 1393/2007 не съдържа никакво ограничение на свободата на тълкуване на предаващия орган, нито *a fortiori*, на сезирания със спора съд, когато, както е съгласно германското право, е възможно да се наложи последният да разгледа предварително приложното поле на Регламента.